

Rīgā, 2002.gada 23.oktobrī

**Atzinums par mazuta rezervuāru parka būvniecības Ventspilī
ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu**

Izdots paredzētās darbības ierosinātajam – AS “Ventbunkers”, reģ. Nr. 000317932, adrese: Sanatorijas iela 29, LV- 3602, Ventspils, tālrunis 3607201

Paredzētās darbības nosaukums: Mazuta rezervuāru parka Nr.4 būvniecība Ventspilī.

Ziņojuma sagatavotājs: SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment"

Izvērtētie materiāli: "Mazuta rezervuāru parka būvniecības Ventspilī ietekmes uz vidi novērtējums" – noslēguma ziņojums - 1 sējums

Darba izstrādes pamatojums: Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja 2002.gada 6.maijā izdotā "Programma mazuta rezervuāru parka būvniecības Ventspilī ietekmes uz vidi novērtējumam" (turpmāk – programma) un 2002.gada 11.septembrī izdots "Atzinums par mazuta rezervuāru parka būvniecības Ventspilī ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu" (turpmāk – atzinums par darba ziņojumu)

Šis atzinums sagatavots un izdots paredzētās darbības ierosinātajam – akciju sabiedrībai “Ventbunkers” (turpmāk – uzņēmums) atbilstoši likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un 1999. gada 15. jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr. 213 “Kārtība, kādā vērtējama ietekme uz vidi” prasībām, izvērtējot Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojā iesniegto mazuta rezervuāru parka izbūves ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu.

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs (turpmāk tekstā - IVN birojs) izanalizēja iesniegto noslēguma ziņojumu (turpmāk tekstā - ziņojums), tā atbilstību izdotās programmas prasībām un atzinuma par darba ziņojumu prasībām. Noslēguma ziņojumā, salīdzinot ar darba ziņojumu, veikti vairāki papildinājumi un labojumi, līdz ar to sniedzot precīzāku un pilnīgāku informāciju par paredzēto darbību.

Ziņojumā izvērtēti divi dažādi rezervuāru parka izveides varianti, no kuriem izvēlēts variants ar sešu rezervuāru parka izveidi. Atbilstoši noslēguma ziņojumā sniegtajai informācijai rezervuāru parkā Nr.4 paredzēts uzstādīt sešus vertikālus 21,5 m augstus tērauda rezervuārus, kuru diametrs - 35 m un tilpums - 20 000 m³. Rezervuāru parku paredzēts aprīkot ar automatisko putu dzēšanas sistēmu un rezervuāru sienu dzesēšanas sistēmu. Uzņēmuma ugunsdrošības līmeņa paaugstināšanai teritorijā paredzēts izvietot jaunus hidrantus un lafetes stobrus. Ūdens padevei un putu veidošanai paredzēts izmantot esošo a/s "Ventbunkers" ugunsdzēsības sistēmu. Rezervuāru papildus aprīkojums paredz nodrošināt radara un pludiņa tipa ierīces mazuta līmeņa kontrolei rezervuāros, maisītājus, kas nodrošina efektīvāku produkta sildīšanu, un apsildes sistēmu, kā siltumnesēju izmantojot termālo eļļu. Naftas produktu rezervuārus paredzēts izvietot uz monolītas dzelzsbetona gredzenveida pamatnes, papildus paredzot ģeomembrānas un hidrofoba slāņa izveidi zem rezervuāriem. Rezervuāru parku paredzēts ierobežot ar vienlaidus dzelzsbetona sētu tādā augstumā, lai izveidotais apvaļņojuma tilpums būtu 110% no viena rezervuāra tilpuma. Apvaļņojuma ierobežotās teritorijas pamatni izolēs ar ģeomembrānu, kuru piestiprinās pie rezervuāru pamatiem un nožogojuma konstrukcijas pa laukuma perimetru. Virs ģeomembrānas paredzēta rupju smilšu kārtā, kurā ieklātas drenāžas caurules lietis ūdeņu uztveršanai un šķembu kārtā. Šāda rezervuāru parka uzbūve maksimāli aizsargā grunti un gruntsūdeņus no piesārņošanas ar naftas produktiem pat tādā gadījumā, ja naftas produkti nokļūtu apvaļņojuma teritorijā.

Projektā paredzēts rezervuāru parku Nr.4 izbūvēt demontēto eļļas rezervuāru un esošo dzelzceļa estakāžu naftas produktu noliešanai teritorijā. Līdz ar to paredzētā mazuta rezervuāru parka izbūve plānota pa kārtām, vispirms izbūvējot divus rezervuārus brīvajā teritorijā, paralēli veicot jaunu dzelzceļa estakāžu izbūvi, pēc kuras būs iespējams demontēt esošās dzelzceļa estakādes un to vietā izbūvēt vēl četrus rezervuārus. Rezervuāru parka izbūve ļautu palielināt uzņēmuma mazuta pārkraušanas apjomus kopumā līdz aptuveni 3,5 milj. tonnu gadā. Atbilstoši ziņojumā minētajai informācijai esošā ostas infrastruktūra un pietātņu jaudas nodrošina kravu apgrozījuma palielināšanas iespējas bez speciālu papildus pasākumu veikšanas. Ziņojumā apkopota informācija par iespējamām ietekmēm rezervuāru parka normālas ekspluatācijas apstākļos un iespējamo avārijas situāciju gadījumos, kā arī vērtēta šo ietekmju varbūtība, būtiskums un atbilstība normatīvo aktu prasībām. Ziņojumā nav konstatētas neatbilstības spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, kas varētu būt par izslēdzošu apstākli rezervuāru parka izbūvei.

Būvniecība paredzēta Ventspils brīvastā jau šobrīd ostas vajadzībām izmantotā teritorijā, kas pašlaik tiek intensīvi izmantota naftas produktu tranzīta operāciju nodrošināšanai. Atbilstoši noslēguma ziņojumā sniegtajam vērtējumam rezervuāru parka tuvumā nav dzīvojamo kvartālu, rekreācijas vietu, kultūrvēsturiskas nozīmes objektu vai īpaši aizsargājamu dabas teritoriju, līdz ar to rezervuāru parka izbūves rezultātā objektīvi nav paredzama būtiska ietekme uz piegulošo teritoriju izmantošanu.

Tā kā darbībai paredzētā vieta ir jau esoša ostas uzņēmuma “Ventbunkers” iekšējā teritorijā (tās ražošanas, saimnieciskās darbības un transporta zonā), tad konkrētā rezervuāru parka izbūve atbilst teritorijas plānojuma prasībām. Lai atbrīvotu teritoriju mazuta rezervuāru parka izbūvei, tiks demontēta esošā dzelzceļa cisternu izliešanas estakāde un izbūvēta jauna, kurā cisternu uzsildīšanai tvaika vietā paredzēts izmantot termālo eļļu un līdz ar to samazināsies piesārņoto notekūdeņu apjoms. Esošās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas darbojas ar nepilnu slodzi un, ņemot vērā notekūdeņu apjomu samazināšanos, 2005. gadā tiek plānots veikt attīrīšanas iekārtu rekonstrukciju.

Saistībā ar jaunās dzelzceļa estakādes būvniecību un paredzētajiem a/s “Ventbunkers” attīstības plāniem būs nepieciešams daļēji izmainīt uzņēmuma teritorijas plānojumu un inženierkomunikāciju izvietojumu, līdz ar to būs nepieciešams izstrādāt detalizētu veicamo darbu organizācijas projektu, lai nodrošinātu esošo sistēmu netraucētu funkcionēšanu.

Būtiskākās no ziņojumā konstatētajām iespējamajām ietekmēm rezervuāru parka izbūves rezultātā saistītas ar diviem aspektiem - gaisa piesārņojumu un grunts piesārņojumu.

Gaisa piesārņojuma modelēšana, ņemot vērā piesārņojošo vielu izmetes avotus Ventspils ostas teritorijā, tai skaitā, arī paredzēto naftas produktu rezervuāru parku, veikta jau 2001. gadā. A/S “Ventbunkers” maksimāli pieļaujamās kaitīgo vielu emisijas projekts 2001. gada 25. jūnijā ar papildus nosacījumiem saskaņots Ventspils Domē un 28. jūnijā apstiprināts Ventspils reģionālajā vides pārvaldē. Noslēguma ziņojumā rezervuāru parka radīto izmešu raksturojumam un gaisa piesārņojuma iespējamo scenāriju modelēšanai izmantota datorprogramma ADMS 3.1., kas detalizē iespējamo piesārņojuma izkliedi rezervuāru parka apkārtnē no paredzētajiem mazuta rezervuāriem.

Ziņojumā atspoguļotie gaisa piesārņojuma izklijas aprēķini parāda, ka, ņemot vērā rezervuāru parka atrašanās vietu, pat visnelabvēlīgākajos meteoroloģiskajos apstākļos piesārņojošo vielu koncentrācijas nerasnē maksimāli pieļaujamās koncentrācijas dzīvojamajos rajonos un arī iespējamās naftas produktu smakas būs sajūtamas tikai tiešā rezervuāru parka tuvumā, kurā nav dzīvojamo

rajonu, sabiedrisko iestāžu vai rekreācijas teritoriju. Līdz ar to noslēguma ziņojumā secināts, ka papildus izmešu samazināšanas pasākumi nav nepieciešami, jo rezervuāru parka darbība neradīs traucējumus piegulošās apkārtnes iedzīvotājiem un neatstās negatīvu ietekmi uz cilvēku dzīves vidi.

Būtiskākais aspekts, kas saistīts ar rezervuāru parka izbūves iespējamo ietekmi uz vidi, ir esošais grunts un gruntsūdeņu piesārņojums, kas konstatēts praktiski visā rezervuāru parkam paredzētajā teritorijā. Vairākos pētījumos ir veikta naftas produktu piesārņojuma izpēte, kas parāda, ka zem esošās dzelzceļa estakādes naftas produktu izliešanai ir intensīvs piesārņojums ar naftas produktiem. Ziņojumā norādīts, ka ir uzsākti darbi šīs teritorijas sanācijai. Teritorijā zem esošās naftas produktu izliešanas estakādes naftas produktu kopējais daudzums tiek novērtēts kā aptuveni 300 m³ naftas produktu, no tiem nepilni 100 m³ peldoša slāņa veidā virs gruntsūdens. Tiek prognozēts, ka būs nepieciešams izrakt aptuveni 11 tūkstošus m³ intensīvi piesārņotas grunts un nodrošināt tās attīrīšanu. Citi būtiski vides aspekti, kurus varētu ietekmēt mazuta rezervuāru parka izbūve, ziņojumā nav konstatēti.

Sabiedrības ieinteresētība rezervuāru parka ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma apspriešanā nav bijusi aktīva. Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs ietekmes uz vidi novērtējuma laikā nav saņēmis negatīvas atsauksmes par projekta realizāciju.

Līdz ar to vienīgais ziņojumā atspoguļotais apstāklis, kas minēts kā apgrūtinājums rezervuāru parka izveidei, ir ievērojamais esošais grunts un gruntsūdens piesārņojums ar naftas produktiem, kas prasa sanācijas darbu veikšanu vismaz esošās dzelzceļa estakādes teritorijā pirms rezervuāru būvniecības uzsākšanas vai arī ievērojama daudzuma piesārņotas grunts izņemšanu. Iespējama arī abu šo risinājumu kombinācija. Jebkurā gadījumā sanācijas darbi būs jāveic ciešā sasaistē ar atsevišķām projekta realizācijas stadijām, lai ģeotehniskās izpētes, teritorijas sagatavošanas un būvniecības laikā tiktu detalizēts piesārņojuma izplatības faktiskais stāvoklis un pieņemts optimāls risinājums teritorijas sanācijas darbu veikšanai pēc peldošā naftas produktu slāņa atsūkņēšanas.

Mazuta rezervuāru parka Nr.4 izbūve visai ievērojami palielinās a/s “Ventbunkers” tumšo naftas produktu tranzīta iespējas, līdz ar to, palielinoties kravu apgrozījumam, būs nepieciešams atbilstoši papildināt esošo uzņēmuma dokumentāciju, kas reglamentē rūpniecisko avāriju nepieļaušanas un novēršanas nosacījumus, lai savlaicīgi apzinātu un nepieciešamības gadījumā pilnveidotu nepieciešamajā detalizācijas pakāpē visus jautājumus saistībā ar jaunā rezervuāru parka izveidi.

Izvērtētā dokumentācija:

- A/s “Ventbunkers” pieteikums mazuta rezervuāru parka Nr.4 ietekmes uz vidi novērtējumam;
- Programma mazuta rezervuāru parka Nr.4 ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai - 7 lp.;
- Valsts un pašvaldību institūciju atsauksmes par programmu – 2 lp.;
- Mazuta rezervuāru parka būvniecības ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojums – 1 sējums;
- Ekspertu atzinumi par darba ziņojumu – 9 lp.;
- Valsts institūciju atsauksmes par darba ziņojumu – 2 lp.;
- Atzinums par mazuta rezervuāru parka būvniecības Ventspilī ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu – 1 sējums;
- A/S “Ventbunkers” maksimāli pieļaujamās kaitīgo vielu emisijas projektu limits – 1 sējums;
- A/S “Ventbunkers” darbības plāns neparedzēta piesārņojuma gadījumā – 12 lp.
- Mazuta rezervuāru parka būvniecības ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojums – 1 sējums;
- Atzinums par mazuta rezervuāru parka būvniecības Ventspilī ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu;

3. Obligātie nosacījumi un turpmākajā projektēšanā veicamie pasākumi:

- Rezervuāru parka turpmākā projektēšana veicama, nodrošinot nepieciešamo vides aizsardzības, piesārņojuma samazināšanas un aizsargjoslu izveides nosacījumu prasību realizāciju.
- Projekta ierosinātajam sadarbībā ar Ventspils pašvaldības atbilstošajām institūcijām likumdošanā paredzētajā kārtībā jānodrošina rezervuāru parkam un jaunbūvējamajai dzelzceļa estakādei nepieciešamo aizsargjoslu iekļaušanu atbilstošajos teritoriju plānojumos, kā arī jānosaka likumdošanā paredzētie ierobežojumi aizsargjoslā, nepieciešamības gadījumā nodrošinot to ierakstīšanu zemesgrāmatā.
- Pēc lēmuma pieņemšanas par rezervuāru parka izbūvi projekta ierosinātajam normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā un termiņos jāiesniedz pieteikums Ventspils reģionālajā vides pārvaldē tehnisko

noteikumu un B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas saņemšanai.

- Saistībā ar konstatēto esošo grunts piesārņojumu ar naftas produktiem rezervuāru parkam paredzētajā teritorijā veicama piesārņotās vietas apzināšana un reģistrācija Ventspils reģionālajā vides pārvaldē atbilstoši piesārņoto un potenciāli piesārņoto vielu reģistrācijas kārtībai.
- Esošā intensīvā naftas produktu piesārņojuma areāla izplatības un piesārņojuma attīrīšanas efektivitātes kontrolei pirms būvniecības darbu uzsākšanas izveidojams un būvniecības laikā saglabājams pa rezervuāru parka perimetra ārpusi izvietots gruntsūdens monitoringa tīkls, nodrošinot reprezentatīvu paraugu ņemšanas vietu funkcionēšanu arī pēc rezervuāru parka izveides turpmākā monitoringa veikšanai.
- Ģeotehniskās izpētes stadijā detalizējams ar naftas produktiem piesārņotās grunts apjoms būvlaukumā, lai varētu precizēt grunts izrakšanas nepieciešamību un izrokamās grunts apjomu pirmās kārtas rezervuāru teritorijā.
- Grunts un gruntsūdeņu piesārņojuma samazināšanai esošās dzelzceļa estakādes teritorijā vispirms jāveic peldošā naftas produktu slāņa atsūkņēšana; pēc peldošā naftas produktu slāņa atsūkņēšanas un estakādes virszemes un pazemes konstrukciju demontāžas jāizvēlas grunts attīrīšanas metode, kas nodrošina naftas produktu daudzumu samazināšanu gruntī līdz apjomiem, kas nepārsniedz vides piesārņojuma kritērijus un izslēdz piesārņojuma turpmāku izplatīšanos.
- Izraktā, ar naftas produktiem piesārņotā grunts izvietojama teritorijā, kurā nav iespējama atkārtota grunts piesārņošana ar naftas produktiem; šīs grunts attīrīšanas vieta un attīrīšanas nosacījumi atkarībā no izvēlētās attīrīšanas metodes, tāpat kā sanācijas darbu grafiks un nosacījumi mazuta rezervuāru parka teritorijā saskaņojami ar Ventspils reģionālo vides pārvaldi pirms būvniecības darbu uzsākšanas.
- Rezervuāru parka apvalņojumam, hidroizolējošai membrānai un tās salaidumu šuvju vietām jābūt atbilstošas kvalitātes, lai nepieļautu naftas produktu piesārņojuma atkārtotu nokļūšanu attīrītajā teritorijā.

- Teritorijas sagatavošanā un rezervuāru parka izbūvē nepieciešams ievērot noslēguma ziņojumā minētos nosacījumus un pasākumus uzņēmuma drošības un vides aizsardzības nodrošināšanai.
- Līdz rezervuāru parka nodošanai ekspluatācijā nepieciešams sagatavot un apstiprināt esošās dokumentācijas papildinājumus, kas reglamentē uzņēmuma darbību drošai naftas produktu pārsūkņēšanai, uzglabāšanai, kā arī avārijas situāciju nepieļaušanai un novēršanai, nepieciešamības gadījumā veicot papildus avārijas novēršanas un ugunsdzēsības aprīkojuma iegādi un uzstādīšanu.
- Par izmaiņām kuģu atkritumu uzņemšanas sistēmā (jaudu palielināšana, tehniskā aprīkojuma maiņa u.c.) jāsniedz informācija Jūras vides pārvaldei.
- Naftas produktu pārkraušanas apjoma palielinājums ir jāņem vērā, pārstrādājot atbilstošos avāriju seku novēršanas un likvidācijas plānus (a/s “Ventbunkers”, Ventspils ostas, nacionālo).
- Uzņēmuma teritorijai, ieskaitot jaunbūvējamo estakādi, nepieciešams nodrošināt teritorijas iežogojumu un pastāvīgu uzraudzību – apsardzi.

Pamatojoties uz izvērtētās dokumentācijas analīzi, Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs :

- **Rekomendē piedāvāto teritoriju Ventspils brīvostas teritorijā mazuta rezervuāru parka Nr. 4 būvniecībai, realizējot augstāk minētos nosacījumus ietekmes uz vidi samazināšanai.**

Direktors

J.Avotiņš